

## CESTIUNEA DOBROGEI

Cestiunea Dobrogei este la ordinea zilei. Ziarele românești, ca și cele bulgărești, se ocupă mereu de ea și fiecare o tratează din punctul său de vedere, fără însă a propune vre o soluțiune.

Tocmai aceasta a motivat apariția ziarului nostru.

Ne am zis, că din momentul ce este vorba să se rezolve această cestiune, care ne privește de aproape pe noi, cuvântul ne aparține.

Atunci am descins pe arena ziaristică și ne am luat obligațiunea a rîdica vâlul ce acoperă situațiunea arătînd în ce constă cestiunea Dobrogei, de unde a izvorît și în ce mod se poate rezolva.

Înainte de toate să vedem în ce constă această cestiune.

Pentru noi, cestiunea Dobrogei nu este una și singură, ea este un complex de cestiuni care urmează a se rezolva fie-care în parte; iar în totalul ei, ea se poate rezuma în starea de inferioritate, mai mult economică, în care se află elementul românesc față cu cele-l'alte neamuri ce locuiesc aci, și în starea 'napoiată, sub orî-ce punct de vedere, în care se află această provincie.

Deci soluțiunea ce se impune e aceasta: Întărirea elementului românesc și îndrumarea Dobrogei pe calea propășirei.

În ce consta inferioritatea noastră, cărei cauze se datorește, asupra cui cade răspunderea situațiunei actuale și cum se poate îndrepta actuala stare de lucruri, acestea le vom arăta treptat în coloanele ziarului.

Dacă noi însă înțelegem ast-fel cestiunea dobrogeană, nu tot așa o înțeleg și unii dintre concetățenii noștri bulgari.

Fie că sunt împinși de dragostea de neam, fie că interesul lor personal ast-fel le povățuește, fie că sunt unelte mai mult sau mai puțin conștiente a unor șoviniști slavî, sau a altor persoane ce au interes a tulbura lucrurile la noi ca să poată pescui în apă turbare, ei își dau aerul că voesc să stăpînească acastă provincie.

Aceștia sunt puțini la număr, totuși fac gălăgie și propagă între noi idei subversive.

Pe de alta parte, unele capete svăpăiate din Bulgaria, fără a-și da seama de starea de lucruri din Dobrogea, cred că această provincie, într'un viitor mai mult sau mai puțin apropiat ar putea să le aparție și i duc campania pe tema aceasta.

Îa să vedem pe ce ar putea ei întemeia pretențiile lor:

Ca să revendică un lucru trebuie să aibă un drept oarecare asupra acestui lucru și noi nu prea vedem ce drept ar putea invoca bulgarii asupra Dobrogei.

Bulgarii sunt ei mai numeroși în această provincie ?

Aparținut-a lor vre o dată ?

Nu.

Atunci pe ce drept ei se întemeiază ?

Că ei nu sunt cei mai numeroși aceasta o dovedesc statisticele.

Bulgarii alcătuiesc abia a cincea parte din populația județului Tulcea și mai puțin de cât a șasea din întreaga populație a Dobrogei.

Că Dobrogea nu le a aparținut nici odată, aci răspunde istoria:

Dobrogea, locuită în vechime de Geți și de Sarmați fu cucerită de Romani și a făcut parte din provincia numită *Moesia secunda*. La împărțirea imperiului roman ea a urmat soarta celorlalte țări orientale și făcu parte din imperiul bizantin.

Posesiunea bizantinilor însă a fost turburată de necontenitele năvăliri ale barbarilor, cari toți au trecut pe aci, dar fără a se așeza în mod permanent și fără a lăsa măcar vre-o urmă de trecerea lor.

A fost un moment când Dobrogea a făcut parte din imperiul Româno-Bulgar, însă acesta sub împărați români și pe când elementul românesc predomina pe ambele maluri ale Dunărei.

Cuprinsă de Mircea, ea făcu parte din țările române de sub stăpânirea marelui Domn.

Veniră turcii și o cuceriră, ea însă nu-și pierdu prin aceasta caracterul ei de țară română.

Turcii au permis Tătarilor, Cazacilor și Lipovenilor a se așeza în Dobrogea, totuși și după această colonizare elementul român a rămas predominant.

Abia pe la 1828 veniră primele colonii de bulgari, pe cari Rușii i aduseseră din Basarabia și din județul Brăila și i așezară între români din Dobrogea.

În timpurile noastre numărul bulgarilor a crescut, nu însă până acolo în cât să covârșească pe al românilor cari sunt băstinași în Dobrogea.

De alt-fel că atât slavii în general cât și bulgarii în special, n'au stăpânit nici o dată această provincie și nici n'au fost în număr suficient ca să impue limba și instituțiunile lor, aceasta să constată foarte ușor prin toponimia Dobrogei.

Să păstrează și astăzi la noi urmele de numiri a unor timpuri depărtate când această provincie era supusă influenței coloniilor eline.

S'au păstrat urmele dominațiunei romane prin faptul că găsim la noi o mulțime de numiri latinești. În colo numirile satelor, munților, apelor ș.c.l. sunt curate românești, afară de câte-va numiri turcești și aceasta mai mult prin părțile unde populațiunea turcească înaintea războiului a fost în majoritate.

Chiar urmele Genovezilor ale căror așezăminte au fost vremelnice să păstrează în Dobrogea, pe cât timp nu găsim nici un sat, un deal, un pârâu sau alt-ceva, care să poarte nume bulgăresc sau slavonesc.

Deci e incontestabil că nici un popor de viță slavă n'a stăpânit vre o dată această provincie.

Dar chiar dacă vom tăgădui adevărul istoric, dacă nu vom ține compt de origina populațiunei dobrogene și chiar dacă vom merge până acolo ca să recunoaștem bulgarilor vre-un drept asupra acestei provincii; chiar în ipoteza asta s'ar naște o întrebare:

Pot ei spera ca vre-o dată au să o anexeze de principatul lor ?

De sigur că nu.

Pentru că Dobrogea, sau orî care altă parte a țării, să treacă sub stăpânirea străină, va trebui de sigur să mijlocească evenimente pe care bulgarii nu le pot provoca.

Dar să admitem pentru un moment că aceasta se va putea întâmpla.

O schimbare în orientația politică a Europei, o remaniere a hartei geografice a acestui continent, în urma unui război nenorocit, care ar permite rușilor să se întindă la sud ca să realizeze visul lor de a transporta reședința Țarilor pe malurile Bosforului, de sigur că ne ar face și pe noi să pierdem Dobrogea; însă în acest caz ea va fi fatalmente înghițită de colosul rusesc și împreună cu ea și actuala Bulgaria.

În acest caz credem că bulgarii vor fi încă mai de plâns de cât noi; căci nouă ne ar rămânea posibilitatea de a trăi tot în țara noastră, din momentul ce vom trece Dunărea, pe cât timp bulgarii perduți în noianul noroadelor ce compun marele imperiu moscovit și ar perde limba lor și în individualitatea lor ca națiune spre a mări numărul robilor ce gem sub cnutul rusesc.

Ast-fel fiind, nu ne dăm seama cum ideile pe care le propagă unii șoviniști din Bulgaria în privința



Dobrogei au putut încolți în creierul lor.

Deci o repetăm; o cestiune a Dobrogei din punctul de vedere al naționalității, și așa precum voesc să o pue pe tapet șoviniștii din Sofia și uneltele lor de pe aci, nu există și nu poate exista.

Cestiunea Dobrogei există numai pentru noi români, cari prin aceasta înțelegem reaua stare de lucruri ce a urmat până acum din cauza unor greșeli comise tot de noi la început și a administrației nedestoinice și neprevăzătoare cu care am fost înzestrați în trecut.

Astăzi ne am pus cu toți la lucru ca să îmbunătățim situația și să ne îndrumăm spre progres și dacă vom fi sprijiniți de cei de la centru suntem siguri că vom reuși.

Atunci cestiunea Dobrogei va fi definitiv rezolvată. O altă cestiune a Dobrogei, afară de aceasta, nu cunoaștem să fie, și încă o dată or repetăm, o asemenea cestiune nu există și nu poate exista.

(*"Istrul"*, I, nr. 4, 22 ianuarie 1898: 1)